

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2014/2015

Destinace (země, město): Gruzie, Tbilisi

Jméno, příjmení: Mgr. Matěj Března

Výuka

Lektor vyučuje v Tbilisi na dvou univerzitách. Hlavním pracovištěm je *Výukový a výzkumný ústav rusistiky Fakulty humanitních věd Tbiliské státní univerzity Ivane Džavachišviliho (TSU)*. Druhou univerzitou, která projevila zájem o působení lektora, je *Sochumská státní univerzita*. Letos jsem vyučoval rovněž skupinu žáků z vyšších tříd *147. veřejné školy* a doučoval členy krajského spolku *Zlatá Praha*.

Lektor je na univerzitách jediným vyučujícím českého jazyka; musí si tedy výuku rozvrhnout tak, aby mohl sám vyučovat gramatiku, konverzaci i české reálie.

Na Tbiliské státní univerzitě Ivane Džavachišviliho jsem vyučoval třikrát týdně tři skupiny studentů (jednu skupinu pokročilých; dvě skupiny začátečníků), dvě hodiny týdně skupinu středoškolských studentů (viz níže); na Sochumské státní univerzitě jsem vyučoval jednu skupinu začátečníků. Kromě řádné výuky probíhaly každý týden konzultace, jichž využívali zejména studenti, kteří se chystali na studium do ČR.

Čeština je vyučována jako nepovinný předmět.

Na žádost studentů se lekce konaly i ve zkouškovém období a v období zimních prázdnin; výuka středoškoláků probíhala v sobotu.

Způsob výuky

Snažil jsem se vyučovat přímou metodou; většina gruzínských studentů však na tento způsob výuky není zvyklá; při výuce gramatiky jsem proto využíval i srovnávací příklady s gramatikou ruskou a gruzínskou.

Znalost ruštiny u studentů mladší generace je bohužel často nízká, což citelně zpomaluje porozumění české gramatice, která se od gruzínské výrazně liší. Pokud by to bylo v příštích letech možné, uvažuji o rozdělení studentů na skupinu, která ovládá ruský jazyk, a na skupinu, která jej neovládá.

Materiály užívané při výuce

Při výuce jsem kromě vlastních materiálů využíval zejména tyto publikace:

- Dalibor Dobíáš: *Mluvme česky*
- Alena Nekovářová: *Čeština pro život 1, 2*

Studenti

Většinu studentů tvoří vysokoškoláci různých oborů, kteří mají zájem o příští studium v ČR; motivace a snaha jim proto nechybí, pracuje se s nimi velmi dobře. Nevýhodou je, že ti nejschopnější odcházejí studovat do ČR, a proto zatím nevznikla silnější skupina pokročilých studentů.

Kurzy jsou otevřené rovněž žákům vyšších stupňů středních škol a akademickým pracovníkům.

V prvních týdnech byl zájem o češtinu veliký, postupně se počet zájemců ustálil a na lekce docházelo 35 studentů v podzimním semestru (7 středoškoláků, 2 akademičtí pracovníci, zbytek vysokoškoláci); 24 studentů v jarním semestru (7 středoškoláků, 2 akademičtí pracovníci, zbytek vysokoškoláci).

Další činnost na univerzitě

Studenty jsem informoval o možnostech studia v ČR (různé druhy stipendií atd.), pomáhal jsem jim s potřebnými dokumenty a v komunikaci s Velvyslanectvím ČR a českými univerzitami.

Na Tbiliské státní univerzitě Ivane Džavachišviliho jsem jednou týdně pořádal promítání českých filmů (filmy byly promítány česky s anglickými nebo ruskými titulky).

Nadále je udržována a s pomocí DZS rozšiřována knihovna lektorátu.

Pracoviště; podmínky pro výuku

Na Tbiliské státní univerzitě Ivane Džavachišviliho mi byly poskytnuty učebny, které mají základní vybavení (tabule a křída). Na Sochumské státní univerzitě probíhala výuka v moderně vybavené učebně (dataprojektor, audiotechnika atd.).

Kolegové se ke mně chovali přátelsky a byli mi nápomocni při vyřizování administrativy, zajišťování učeben atd. Nenarazil jsem na žádný projev nepřátelství, právě naopak: k lektorovi se gruzínští vyučující chovají jako k rovnocennému kolegovi. Spolupráce s vedoucími pracovišť (prof. **Davit Gociridze** a prof. **Indira Dzagania**) byla bezproblémová.

Výuka studentů 147. veřejné školy

Jak jsem už výše zmínil, vyučoval jsem letos i skupinu středoškolských studentů. V tomto ohledu mi vyšla vstříc Tbiliská státní univerzita Ivane Džavachišviliho, která mi pro tento účel poskytla volnou učebnu. Výuka probíhala kvůli časovému vytížení studentů jedenkrát týdně v sobotu (lekce trvala vždy dvě hodiny). Otevření kurzů pro středoškoláky považuji za nadějný krok k vytvoření silnější skupiny pokročilých studentů.

Spolupráce se zastupitelským úřadem

Pravidelně jsem spolupracoval s Velvyslanectvím ČR.

Pomáhal jsem při přípravách a pořádání kulturních akcí a akcí propagujících českou kulturu. Velvyslanectví se na mne v případě potřeby obracelo samo.

Velvyslanectví ČR mi bylo nápomocno při propagaci výuky českého jazyka; případné zájemce o češtinu informovalo o činnosti lektora; pomáhalo studentům českého jazyka a stipendistům s konzulárními záležitostmi.

Spolupráce s krajauskými spolky

Nadále pokračovala spolupráce s krajauským spolkem ***Zlatá Praha*** (předseda **Garold Šmalcel**). Po domluvě ke mně na lekce docházeli tři studenti, kteří se ucházeli o programy nabízející studium českého jazyka v ČR. Všichni tři kandidáti byli úspěšní a měli by na programy nastoupit (jeden krajan na měsíční pobyt do Dobrušky, dva na dvousemestrální pobyt na Masarykově univerzitě v Brně).

Nadále pokračuje i má spolupráce s ***Asociací česko-gruzínských vztahů*** (předseda **Karlo Kveladze**). Organizace mě požádala, abych vytvořil učebnici češtiny pro Gruzíny; na tento projekt byl získán grant a tvorba učebnice nyní probíhá.

Spolupracoval jsem i s třetí česko-gruzínskou organizací, spolkem ***Láska Praha*** (předseda **Ioseb Bežašvili**).

Členové krajauských organizací projevují zájem o českou kulturu i jazyk; pravidelně se účastní dlouhodobých i letních kurzů českého jazyka v ČR.

Ubytování

Ubytování si lektor zajišťuje sám; univerzita mu neposkytuje žádný ubytovací příspěvek. V Tbilisi v současné době není problém sehnat ubytování, které odpovídá evropským standardům.

Hodnocení, problémy, perspektivy

Během mého působení nenastaly žádné problémy; spolupráce s univerzitami, studenty, krajany a zastupitelským úřadem probíhala bez komplikací.

Jediným problémem je pomalá gruzínská administrativa (např. pracovní smlouva s TSU mi byla vydána až po více než dvou měsících každotýdenního urgování). Letos situaci lektora zkomplikovala nečekaná změna gruzínské vízové politiky (dříve na území Gruzie neplatila pro občany ČR vízová povinnost); za pomoci DZS se podařilo vše potřebné pro další působení lektora obstarat a problém rychle vyřešit.

Perspektivy výuky českého jazyka v Gruzii vypadají v současné době dobře. V průběhu letošního či následujícího roku by snad mělo vzniknout pracoviště slavistiky, kde by čeština dostala více prostoru, než má v současné době. Zájemců o češtinu je dostatek. Kromě současných studentů se mi po Evropském dni v Tbilisi, na kterém bylo studium češtiny propagováno, ozval i dostatečný počet nových uchazečů. Gruzínské vysoké školství je placené a v současné době nepříliš kvalitní; ČR je proto pro gruzínské studenty lákavou lokalitou. Lektorovi výrazně usnadňuje práci i to, že je Česká republika a česká kultura v Gruzii všeobecně známá a těší se velmi dobré pověsti (např. letošní pomoc odborníků z českých zoologických zahrad po záplavách v Tbilisi, charitativní a rozvojová činnost českých firem a organizací, aktivity Velvyslanectví ČR).

V Tbilisi, 29. 6. 2015

Matěj Března